

הצעות לדיון בעקבות ההתבוננות

◆ אם השתמשתם בכלי ההתבוננת בעבר, באילו מרכיבים חל שינוי ביחס להתבוננות הקודמת? מה משמעותו? (אם זו ההתבוננות הראשונה, עברו לשאלות הבאות):

◆ אלו מרכיבים חשובים לכם לפתח? מדוע?

◆ כיצד אתם שואפים לאפיין את עשייתכם במרכיבים אלו? כיצד תפתחו אותה?

◆ מה יסייע לכם בכך? מה עלול להקשות?

◆ מחשבות נוספות ונושאים לדיון עתיד.



✉ hashkafa@macam.ac.il

פשו אותנו (השקפה) ב

פשו אותנו (השקפה) ב

התבוננות בקהילות השקפה – לשם מה, איך ומה?

לשם מה להתבונן בקהילה?

במהלך השקפה הצבנו לעצמנו את האתגר של הובלת שינוי מהותי בפיתוח המקצועי של מורים.

בבסיס המהלך נמצאת התובנה שפתיחת דלת הכיתה והתבוננות בהוראה נחוצות לשם שיפור ההוראה.

בדומה, אנו מאמינים שהתבוננות בקהילה נחוצה לצורך צמיחה והתפתחות שלה.

מטרת ההתבוננות היא לזהות מופעים, דפוסים ונקודות ענין כבסיס לדיון וחשיבה רפלקטיבית של הקהילה, על הקהילה ובאופן רחב יותר על קהילות השקפה ועל המהלך כולו.

מהו כלי ההתבוננות וכיצד משתמשים בו?*

כלי ההתבוננות נועד לתת קווים מנחים להתבוננות בקהילות השקפה, והוא מתמקד במרכיבי הליבה של עשייתן:

- ◆ **מכוננים תרבות למידה משותפת** מתייחס לממד היחסים בקהילה, וכולל שני מרכיבים: **מחויבות למטרה משותפת** ו**קיום שיח פורה**.
- ◆ **חוקרים ומשפרים את ההוראה** מתייחס לממד העשייה בקהילה, וכולל שני מרכיבים: **מיקוד בתהליכי הוראה/למידה** ו**פעולה מתוך עמדה חקרנית**.

עבור כל מרכיב מוצעות מספר נקודות להתבוננות, ביחס אליהן מתבקש המתבונן לאסוף עדויות מתוך המפגש (בעמודים האמצעיים). מניפת ההתבוננות מיועדת לסייע בעיבוד העדויות ובדיון על משמעותן עבור קהילה.

קיימות דרכים שונות לשימוש בכלי ההתבוננות, ביניהן:

- ◆ התבוננות של קהילה על עצמה על ידי אחד מחברי הקהילה/בסבב בין חברי הקהילה. הקהילה יכולה להחליט על תדירות ההתבוננות ועל חלוקת תפקיד ההתבוננות. התבוננות כזו תהווה בסיס לשיחה של קהילה על ממדים שונים של פעילותה ועל כיוונים להמשך התפתחותה.
- ◆ התבוננות על ידי המדריך/המלווה האישי. מוצע שהתבוננות כזו תתרחש לפחות פעמיים בשנה, ותהווה בסיס לשיחה של המדריך/המלווה האישי עם המורה המובילה ועם הקהילה.

דגשים להתבוננות –

✎ ההתבוננות היא בקהילה כקבוצה המורכבת מיחידים, אך היא איננה ממוקדת ביחיד מסוים.

✎ לא כל מאפייני הקהילה נוכחים ומיוצגים כל הזמן/בכל מפגש ולכן אין לצפות לראות את כולם בהתבוננות אחת.

✎ עיבוד העדויות העולות מההתבוננות יעשה תוך התייחסות להקשר (גיל הקהילה, סביבת הפעולה שלה וכד') ולתפיסות ולתובנות של חברי הקהילה.

✎ השימוש בכלי ההתבוננות דורש הבנה ותרגול לאורך זמן, ופתיחות ללמידה.

✎ ההתפתחות של קהילות היא רבת נתיבים ומופעים, ומתרחשת באופנים ובקצבים שונים בכל מרכיב.

✎ לפיכך, יש להשתמש בכלי מספר פעמים, ולאפשר מרחב התפתחות ייחודי לכל קהילה.

* כלי זה פותח על ידי צוות מו"פ השקפה, בשיתוף נציגי הגופים המקצועיים המלווים. נשמח להערות והצעות ביחס לכלי, אנא כתבו למייל [השקפה hashkafa@macam.ac.il](mailto:hashkafa@macam.ac.il)